

Nr 280.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ortstillägg till tjänstemän och betjante vid länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län m. fl.; given Stockholms slott den 12 mars 1920.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att *dels*, för beredande för år 1921 av ortstillägg till vissa tjänstemän och betjante vid landsstaten i Göteborgs och Bohus län, på extra stat för samma år under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag, högst, 3,750 kronor,

dels ock, vid bifall till vad sålunda föreslagits, besluta sådan ändring i anmärkningen 2) under de av 1918 års lagtima riksdag enligt skrivelse nr 415 i samband med regleringen av löneförhållanden m. m. för vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare beslutade tillägg till avlöningsstaterna för vissa angivna verk och institutioner, att, därest bostad med bränsle anvisas åt vaktmästare vid länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, han för sådan förmån skall, så länge ortstillägg till honom utgår, av lönen avstå 225 kronor för år.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

C. E. Svensson.

*Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 mars
1920.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BRANTING,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena friherre PALMSTIERNA,
Statsråden UNDÉN,
THORSSON,
OLSSON,
SANDLER,
NOTHIN,
NILSSON,
ERIKSSON,
SVENSSON,
HANSSON.

Departementschefen, statsrådet Svensson anförde:

Genom beslut av 1908 års riksdag infördes vid landsstaten en ny avlöningsform, ortstillägg, och fastställdes ortstillägg att utgå, förutom till en del befattningshavare vid länsstyrelsen i Stockholms län, till vissa angivna tjänstemän och betjänte vid såväl länsstyrelserna som fögderiförvaltningarna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län.

I den i samband med omorganisationen av fögderiförvaltningen av 1917 års riksdag godkända, av Kungl. Maj:t den 14 juni 1917 fastställda avlöningsstaten för landsstaten upptogos ortstillägg med oförändrade belopp och efter oförändrade grunder. Enligt berörda avlöningsstat utgick ortstillägg med följande belopp, nämligen:

	Stockholms län	De tre norr- landslänen
	Kronor	Kronor
till landssekreterare och landskamrerare med vardera	600	300
• länsassessor med	400	200
• länsnotarie och länsbokhållare av första eller andra lönegraden med vardera	300	150
• landskanslist och landskontorist med vardera	200	100
• skrivbiträde och vaktmästare med vardera	150	75
• landsfogde	400	200
• häradskrivare och landsfiskal	—	200

1919 års lagtima riksdag beslöt i samband med regleringen av de kvinnliga biträdenas avlöningsförmåner, att ortstillägg till skrivbiträden vid nämnda länsstyrelser skulle från och med år 1920 utgöra för Stockholms län 200 kronor och för övriga län 100 kronor för år.

Samma riksdag medgav vidare, i enlighet med Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen därom gjorda framställning, att ortstillägg finge från och med år 1920 utgå jämväl till tjänstemän och betjante vid landsstaten i Västernorrlands län i samma utsträckning och efter enahanda grunder som beträffande omförmälda tre norrlandslän.

I innevarande års statsverksproposition (femte huvudtiteln punkt 85) har framlagts förslag om inrättande vid vissa länsstyrelser av kvinnliga biträden av andra lönegraden, i samband varmed de förutvarande skrivbiträdena skulle benämnas kvinnliga biträden av första graden. Till biträdena av andra graden i de fyra norrlandslänen skulle utgå ortstillägg med samma belopp som till de förutvarande kvinnliga skrivbiträdena.

I 1919 års statsverksproposition omförmäldes, att jämväl länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län gjort framställning om ortstillägg till tjänstemännen vid länsstyrelsen. Föredragande departementschefen ansåg sig likväl på anförda skäl icke kunna för det dåvarande framlägga något förslag för riksdagen i detta avseende, men framhöll samtidigt, att en snar lösning av länsstyrelsens i Göteborg ortstilläggsfråga syntes av behovet påkallad. I årets statsverksproposition omförmäldes under femte huvudtiteln (sid. 263), att länsstyrelsen förnyat nämnda framställning och framhölls därvid, att frågan möjligen kunde inom kort änyo anmälas. Sedan socialstyrelsen numera inkommit med för frågans bedömande erforderliga uppgifter, anhåller jag att få åter upptaga ärendet till behandling.

Fråga om ortstillägg till tjänstemän vid länsstyrelsen i Göteborg.

I sina framställningar i ämnet har länsstyrelsen huvudsakligen framhållit, att redan vid den år 1916 företagna levnadskostnadsundersökningen

Länsstyrelsen.

hade Göteborg i dyrhetskänseende, jämfört med Stockholm och länsresidensstäderna i de norrländska länen, kommit närmast Stockholm och Östersund. Enligt de av socialstyrelsen publicerade sammanställningarna av levnadskostnaderna å olika orter inom riket för t. ex. 1:sta kvartalet 1919 intog Göteborg jämte Östersund med indextalet 108 i dyrhetskänseende bland de undersökta residensstäderna platsen närmast efter Stockholm med indextalet 117. Motsvarande tal för Umeå och Luleå utgjorde respektive 101 och 106. De undersökningar, som verkstälts rörande levnadskostnaderna i samband med genomförandet av ny lönereglering för de affärsdrivande verken — i vilken fråga en översikt lämnats i det av kommunikationsverkens lönekommitté avgivna betänkandet å sid. 297 — lämnade jämväl stöd åt uppfattningen, att Göteborg i dyrhetskänseende närmade sig Stockholm. Tydligt torde sålunda vara, anser länsstyrelsen, att levnadskostnaderna i Göteborg sedan åtskilliga år i varje fall ställa sig högre än i vissa norrländska residensstäder, där ortstillägg utgår. Under sådana förhållanden kunde länsstyrelsen icke finna annat än billighet och rättvisa kräva, att länsstyrelsens tjänstemän snarast möjligt komme i åtnjutande av ortstillägg. Även om någon skillnad skulle göras mellan Stockholm och Göteborg vid bestämmandet av ortstilläggen, syntes det länsstyrelsen under alla förhållanden möjligt att med ledning av tillgängligt utredningsmaterial så avväga beloppen, att de komme att motsvara vad förhållandena å de olika orterna krävde.

På grund härav har länsstyrelsen hemställt, att ortstillägg måtte beredas tjänstemännen vid länsstyrelsen i Göteborg, landsfogden därvid inbegripen.

Socialstyrelsen.

Till följd av remiss har socialstyrelsen den 17 september 1919 yttrat sig i ärendet och därvid för sin del vitsordat riktigheten av de utav länsstyrelsen meddelade uppgifterna ifråga om livsmedelskostnadernas storlek. Styrelsen har därvid tillika meddelat, att enligt livsmedelskostnadsberäkningar, avseende andra kvartalet 1919, indextalen för nyssnämnda residensstäder voro följande: Stockholm 116, Göteborg 108, Östersund 106, Umeå 101 och Luleå 105. För såvitt man får döma av dessa siffror skulle alltså, framhåller styrelsen, Göteborg i dyrhetskänseende numera stå något före de anförda norrländska residensstäderna och ej komma synnerligen långt efter Stockholm. Styrelsen fäster emellertid samtidigt uppmärksamheten på att nämnda beräkningar omfatta endast utgifterna för livsmedel, lyse och bränsle samt följaktligen icke kunna anses giva ett fullt säkert uttryck för orternas dyrhetsförhållande. Intill dess den genom kungl. brev den 19 juni 1919 anbefallda nya dyrortsgrupperingen, i vilken hän-

syn tagits jämväl till hyresnivåns och skattesatsernas höjd, blivit färdig, saknades sålunda ett tillräckligt uttömmande prisstatistiskt material för säkert bedömande av föreliggande spörsmål.

Sedermera har socialstyrelsen till mig överlämnat en på grundval av det för nämnda dyrortsgruppering erhållna materialet verkställd preliminär sammanställning av uppgifterna för samtliga residensstäder. De för Stockholm beräknade utgifterna hava därvid satts lika med 1,000 och indextalen för de övriga orterna beräknats i proportion härtill. Sammanställningen visar, att efter Stockholm kommer i dyrhetshänseende närmast Luleå med jämförelsetalet 956 och i tredje rummet Göteborg med jämförelsetalet 947. De tre övriga förut omförmälda norrländska residensstäderna intaga däremot Härnösand sjätte rummet med jämförelsetalet 922, Östersund nionde rummet med jämförelsetalet 916 och Umeå trettonde rummet med jämförelsetalet 901.

Den senast utförda dyrortsgrupperingen, vid vilken för vinnande av största möjliga noggrannhet hänsyn tagits till utgifterna icke allenast för livsmedel, lyse och bränsle utan även för hyra och skatter, giver sålunda vid handen, att Göteborg i dyrhetshänseende intager tredje rummet bland rikets länsresidensstäder och kommer före Härnösand, Östersund och Umeå, i vilka städer landsstatstjänstemännen redan tillerkänts ortstillägg. I samband med blivande nya löneregleringar torde väl vara att förvänta, att en mera genomgående och riktig dyrortsgruppering för ett flertal tjänstemannagrupper kommer att, liksom för kommunikationsverkens personal redan skett, bliva genomförd. Med hänsyn till de nyss lämnade uppgifterna synes emellertid billigheten kräva, att, i enlighet med vad länsstyrelsen hemställt, ortstillägg redan nu tillerkännas tjänstemännen vid Göteborgs länsstyrelse, landsfogden däri inbegripen. Ortstilläggets belopp synes därvid böra bestämmas i överensstämmelse med vad för de tre Norrlandslänen gäller. Den ekonomiska innebörden av detta förslag — om hänsyn jämväl toges till den i statsverkspropositionen gjorda framställningen om inrättande vid länsstyrelserna av kvinnliga biträden av andra lönegraden — framgår av följande tablå:

*Departements-
chefen.*

	Belopp för varje befattningshavare	Summa
	Kronor	Kronor
1 landssekreterare	300	300
1 landskamrerare	300	300
2 länsassessorer	200	400
1 länsnotarie av 1:a lönegraden	150	150
1 » » 2:a »	150	150

	Belopp för varje	Summa
	befattningshavare	
	Kronor	Kronor
1 länsbokhållare av 1:a lönegraden	150	150
1 » » 2:a »	150	150
6 landskanslistor	100	600
5 landskontorister	100	500
2 kvinnliga biträden av 2:a lönegraden	100	200
5 » » » 1:a »	100	500
2 vaktmästare	75	150
1 landsfogde	200	200
	Summa —	3,750

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit kräves sålunda ett anslag av 3,750 kronor, vilket, på sätt i årets statsverksproposition antytts, synes kunna lämpligen anvisas å extra stat. Ehuru i statsverkspropositionen nämnda anslagsbelopp icke beräknats, lär, enligt vad jag inhämtat, tillgång härtill kunna beredas å budgeten.

I samband härmed nödvändiggöres emellertid en ändring av de utav 1918 års riksdag vid regleringen utav löneförhållanden m. m. för vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare beslutade tillägg till avlöningsstaterna för länsstyrelserna, i vad angår Göteborgs och Bohus län. Darest nämligen vaktmästare vid länsstyrelsen i nämnda län erhåller ortstillägg, torde han, för det fall att bostad och bränsle anvisas honom, böra i likhet med vaktmästarna vid länsstyrelserna i Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län av lönen avstå 225 kronor för år. Jag tillstyrker därför, att i anmärkningen 2) under omförmälda tillägg till avlöningsstaterna för, bland annat, länsstyrelserna göres sådan ändring, att vaktmästare vid länsstyrelsen i Göteborg blir likställd med vaktmästare vid länsstyrelserna i Härnösand, Östersund, Umeå och Luleå.

På grund av vad jag nu anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels, för beredande för år 1921 av ortstillägg till vissa tjänstemän och betjante vid landsstaten i Göteborgs och Bohus län, på extra stat för samma år under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag, högst, 3,750 kronor,

dels ock, vid bifall till vad sålunda föreslagits, besluta sådan ändring i anmärkningen 2) under de av 1918 års lagtima riksdag enligt skrivelse nr 415 i samband med

regleringen av löneförhållanden m. m. för vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare beslutade tillägg till avlöningsstaterna för vissa angivna verk och institutioner, att, därest bostad med bränsle anvisas åt vaktmästare vid länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, han för sådan förmån skall, så länge ortstillägg till honom utgår, av lönen avstå 225 kronor för år.

Till denna departementschefens, av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Conr. Falkenberg.
